

מראי מקומות- בכורות י"ד

חשיב זה דהקדשן קודם למומן, וא"כ שפיר לא נשנית במשנתנו.

(ד) **קסבר קדושת דמים מדחה מן הבכורה ומן המתנות- פרש"י בחולין (קל.)**, משום דאין קדושה חלה על קדושה. אבל **תוס'** כאן פי' דהטעם הוא משום דכתי' גבי בכור "בישראל" ובמתנות כתי' "מאם העם", וכיון דקדוש קדושת דמים, א"כ הוי ברשות הקדש, וממילא אינו קדוש קדושת בכורה. וביאר **בחי' הגרי"ז** דס"ל לתוס' דאין הקדושה של קדושת דמים מפקיע קדושת בכורה, ורק משום שהוא ברשות הקדש מפקיע הדין קדושת בכור, ודייק מדברי הרמב"ם דס"ל שהוא מדין קדושה, דקדושת דמים שבו מפקיע מדין קדושת בכור, וע"ש שביאר נפק"מ בזה.

(ה) **מסייע לי' לר"א דאמר קדשי בדק הבית אסורין בגיזה ועבודה- הק' השטמ"ק (ג')**, פשיטא דאסורין בגיזה ועבודה, הרי קדושין הן, וא"כ אית בהו איסור מעילה כשאר הקדש. ותי' דמיירי דקנה הגיזה והעבודה מהקדש, ומ"מ אסורין בגיזה ועבודה. א"נ, דהי' שוה פחות מש"פ, ובכח"ג לית איסור הנאה מהקדש, ומ"מ אסור בגיזה ועבודה. וע' **בקובץ הערות (נ"ב, א')** שהביא מח' הראשונים באם איסור הנאה מהקדש הוא בגדר איסור גזל, או איסור מיוחד שאין לה הגדרים של גזל (וע"ש שנח' הראשונים באם המשכיר הקדיש ביתו, האם מותר להשוכר לדור שם או לא, ותלוי בזה). וכ' דמדברי השטמ"ק הנ"ל נראה כדעת הר"ן, דס"ל דאיסור הנאה דהקדש הוי כאיסור גזל, ולכן פחות מש"פ שייך לומר דאין איסור הנאה (וע"ש דדן באיסור חצי שיעור, ואכ"מ).

(ו) **נפדין תמימים או אין נפדין תמימים- ומשמע מהמשך הגמ' דמלבד הסברא דשלא יהא טפל חמור מן העיקר, הי' כשר בתורת קרבן ממש. וא"כ, הק' השפת אמת, למה לא שואל הגמ' אם יכול להקריבה לקרבן או לא, והניח בקו'. וע"ע בחזון איש (י"ח, י"ח), דכ'**

(א) **כל הקדשים שקדם מום קבוע להקדשן ונפדו, וכו'-** מבואר ממתני' דהיכא שהמום קודם ההקדש דאינו קדוש קדושת הגוף. ובביאור דבר זה, אי' **בחי' הגר"ח על הרמב"ם (איסורי מזבח ג', י')** ב' צדדים, א', משום שאינו ראוי למזבח, ולכן לא חלה עלי' קדושת הגוף, ב', דהא קיי"ל דכל קדשי הגוף נפדין ע"י מום, וא"כ הא נמצא דכשמקדישו הוי דבר שיש לו פדיו', וע"כ לא מקרי קדושת הגוף, דיסוד קדושת הגוף הוי דבר שאין לו פדיו', והכא כיון דיש לו פדיו' לא מקרי קדושת הגוף. והביא רא' לצד זה השני, מהא דאי' במתני' דבעל מום עובר חיילא קדושה עליה, ואם נימא דהטעם דאין קדושה חיילא עלי' הוא משום שאינו ראוי למזבח, א"כ הרי בעל מום עובר ג"כ פסול למזבח כמו בעל מום קבוע, ואיך חייל עלי' קדושה. ואין לומר דחייל הקדושה עלי' משום שיהי' ראוי למזבח לאחר זמן, דאם אינו ראוי לחול עלי' קדושה עכשיו, איך חל לאחר זמן, הרי הוא דבר שלא בא לעולם דלא מהניא מה שהקדישו עתה, אלא ודאי מצד עצם הפסול שפיר הוה חיילא קדושה עלי'.

(ב) **חוצ' מן הבכור ומן המעשר- פרש"י, שהוא משום דבכור רחם מקדשו. והק' הראשית בכורים, לכאן אינו מוכן, מה בכך דרחם מקדשו, הא מ"מ לא חזי להקרבה, והאיך תחול עליו קדוה"ג, וכמו שאם האדם מקדיש בע"מ שאינו ראוי להקרבה, לא חלה עליו קדושת הגוף כיון דבשעת הקדישו אינו ראוי, ה"ה כשהרחם מקדשו, ואי משום דבבכור לא שייך קדושת דמים, הרי עיקר טעם חסר מן הספר. וע"ש מש"כ לתרץ, דחל הקדושה למפרע, קודם שיחול הדין בעל מום, דאינו חל אלא לאחר הלידה.**

(ג) **חוצ' מן הבכור ומן המעשר- הק' בהערות להגרי"ש, למה לא נשנה גם ולדות קדשים, דהא אפי' אם נולדו במומן דין הוא דקדשי קדושת הגוף. ותי' דכיון דקדושתם לא בא מחמת קדושה שהקדישם כשנולדו אלא מחמת קדושה שהקדיש את אמם, וא"כ**

גרם שיהי' זה העשירי, וא"כ ה"א דכיון שיש אדם באמצע בחלות הקדושה, ומ"מ אמרי' דקדוש הוא, א"כ ס"ד דבזה לית כאן איסור הקרבה בבמה, קמ"ל. וע' בהמשך הגמ' לענין וולדות קדשים דג"כ הק' כנ"ל, דנהי דקדוש הוא ממילא, מ"מ מה ס"ד שיהי' עדיף מבכור ומעשר, ע"ש מה שתי' בזה.

(ז) **השתא רע בטוב, וכו' -** הק' השפת אמת, למה צריך להוכיח מק"ו דאסור לעשות בעל מום לתמורה, הרי בלא"ה איכא לאו שלא להקדיש בעל מום. ותי' דאתי לעבור עליו בשני לאווין.

דלאחר שנפדה כשר להיות קרבן, ואי"ז נכלל בהא דאמרי' דיש דיחוי בדמים, דאי"ז אלא בקדוש קדושת הגוף דאינו ראוי להקרבה, אבל בקדושת דמים ממש, שפיר הוי דיחוי מעיקרא דאינה דיחוי, וכשר להקרבה אח"כ. וע"ע **בהערות להגרי"ש** דס"ל דכל השאלה הוא רק לענין הלאו, אבל ודאי אין בעל מום כשר להקרבה, כדאי' בסוף זבחים (קכ.).

(ז) **ר"א מתני חייב ומוקי לה בבמת יחיד -** הק' החזון איש (י"ח, ב'), אם בא התנא לאשמעינן דבעל מום פסול בבמת יחיד, הרי אין כאן מקומו, דהא מתני' מיירי לחלק בין קדם מום להקדשן או קדם הקדשן למומן. ותי' דבא להשמיענו דדין קדם מומן להקדשן הוא אפי' בזמן היתר הבמות, דאילו הי' בעל מום מותר בבמה, הי' הדין נותן דבזמן היתר הבמות נחתי לי' קדושת הגוף ואפי' אם פדאו (ואע"ג דאסור לפדות תם שראוי להקרבה, מ"מ אף אם בעל מום הי' כשר להקרבה, מ"מ הי' מותר לפדותו, כדי להקריב תם) פטור מן הבכורה כדין פסולי המוקדשין, ולזה סיים התנא דהשווהו בחוץ חייב, לומר דגם בחוץ חייב על בעל מום, וממילא אם פדאו פקע הקדושה מיני', אף בזמן הבמות. **עוד כ'** שם להסתפק בסיפא דמתני', האם אמרי' דלפי ר"א נמי הוי בבמת יחיד, ואשמעינן דגם נעשה בעל מום פסול בבמה, או דלמא בסיפא דמתני' פי' דמיירי בדוקין שבעין ואליבא דר"ע.

(ח) **במת יחיד - פרש"י,** כגון במת מנוח וגדעון ושמואל. והק' הדבר **אברהם** (ח"ג, סי' א', אות ד' בהגה"ה), הא מנוח הי' בזמן איסור הבמות, וגדעון נמי בזמן איסור הבמות הי', וע"ש שהניח בצע"ג.

(ט) **ואימא אם אינו ענין לקדשים תנהו ענין למעשר -** הק' **בהערות להגרי"ש**, אם כבר הבאנו דאף בכור דקדושתו מאליה, אם בעל מום הוא אסור להקרבה, א"כ מה ס"ד שיהי' מעשר עדיף מיני', הרי ג"כ הוי קדושה שבא מאליה ומ"מ בעל מום הוא, וא"כ לימא דג"כ אינו יכול להקריבה. ותי' דיש חילוק בין בכור למעשר, דבכור הרי הקדושה באה לגמרי מאליה, אבל לענין מעשר, הרי האדם